

Värdering av varulager

I proposition nr 252 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till dels förordning angående upphävande av förordningen den 14 december 1951 (nr 795) med tillfälliga bestämmelser om värdering av varulager vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt; dels förordning med bestämmelser om värdering av varulager vid 1954 års taxering till statlig och kommunal inkomstskatt.

Vid 1951 års riksdag beslöts vissa inskränkningar i rätten att nedskryva varulager vid 1953 och 1954 års inkomsttaxeringar. Bestämmelserna riktade sig främst mot spekulativa lagerinvesteringar.

I propositionen framhålls att konjunktursavmattningen föranlett företagen att i görligaste mån söka förhindra lagerökningar och att med hänsyn härtill något egentligt behov av nyssnämnda bestämmelser visat sig icke föreligga beträffande år 1952. Förslag framlägges därför om bestämmelsernas upphävande. Samtidigt föreslås att nya bestämmelser meddelas, som riktar sig mot lagerökningar under år 1953. Skulle utvecklingen utvisa att ej heller dessa bestämmelser befinnes erforderliga, skall enligt vad som framhålles i propositionen förslag om deras avskaffande framdeles framläggas.

Finansministern berör jämväl frågan om investeringsavgiftens vara eller icke vara. Av hans uttalanden i

propositionen torde följande vara av särskilt intresse.

”Vad först angår investeringsavgiften vill jag understryka, att detta finanspolitiska medel ingått såsom ett viktigt led i den serie av åtgärder, som vidtagits under år 1952 för att bringa balans i samhällsekonomin och hålla investeringsverksamheten i näringslivet inom ramen för de tillgängliga resurserna. Även om numera den privata investeringsviljan är mindre stark än tidigare och läget över huvud stabiliserats till följd av den förda politikens efterfrågebegränsande verkningar och de tidigare under året rådande avmattningstendenserna på världsmarknaderna, befinner sig investeringarna alltså på en hög nivå. Sålunda må nämnas, att enligt konjunkturinstitutets undersökningar volymen av industriens maskinanskaffningar i år varit ungefär dubbelt så stor som motsvarande anskaffningar under de sista förkrigsåren. Vidare kan framhållas, att önskemålen om byggnadstillstånd för industrien trots kraftigt nedskurna planer fortfarande överstiger den hittillsvarande kvoten. Det är därför alljämt nödvändigt att bibehålla de åtgärder, som vidtagits för att begränsa de privata investeringarna. Tecken på en fortsatt nedgång av investeringsvolymen på det privata området saknas visserligen icke, men de uppgifter, som hittills föreligger, ger icke något säkert stöd för antagandena om en tillbakagång av sådan omfattning, att det framstår såsom tillrådligt att förorda ett avskaffande av investeringsavgiften för beskattningsåret 1953. Önskemålen om ökat bostadsbyggande och vidgade offentliga investeringar får dessutom ofrånkomligen såsom konsekvens behovet att åvägabringa nedpressningar på andra håll.

Om jag sålunda icke kan förorda att man i dagens läge avskaffar investeringsavgiften för beskattningsåret 1953, må emellertid betonas, att blickfältet för dagen är mycket kort. Läget kan snabbt ändras och nytt material framkomma, som ger anledning till en

omprövning av frågan. Skulle det under loppet av år 1953 visa sig, att investeringsavgiften ej är behövlig, emedan den privata investeringsviljan påtagligt försvagats eller därför att det med tanke på den allmänna ekonomiska situationen blir önskvärt att stimulera investeringarna i näringslivet, kommer jag att omedelbart ånyo anmäla denna fråga. Av det sagda framgår emellertid, att jag icke anser det böra ifrågakomma att bestämmelserna om investeringsavgift upphävas för beskattningsåret 1952.

I detta sammanhang får jag erinra om att, såsom tidigare påpekats, reglerna om investeringsavgift erhållit en generell utformning. Detta ligger helt i linje med motivet för lagstiftningen. Att föreskriva undantag för ur samhällets synpunkt mera angelägna investeringar bör icke ifrågakomma redan med tanke på att taxeringsmyndigheterna saknar möjlighet att på ett tillfredsställande sätt tillämpa en sådan föreskrift. Att införa en rad uttryckliga undantagsbestämmelser eller tillskapa ett särskilt dispensinstitut skulle — samtidigt som en sådan anordning stode i strid med en grundläggande princip i lagstiftningen — medföra att lagstiftningen finge ett icke godtagbart drag av godtycke. Jag vill erinra om att bevillningsutskottet och riksdagen tidigare vid några tillfällen givit uttryck för denna mening, nämligen i anslutning till behandlingen av motionsvis gjorda yrkanden om undantag från investeringsavgift i ett stort antal fall, där förvisso fråga oftast varit om samhällsgagneliga investeringar.

Med det nu sagda har jag angivit skälet till att jag icke heller anser mig kunna biträda väckta förslag om uppmjukningar i förordningen om investeringsavgift.

Jag vill än en gång understryka, att en förordning om begränsning i rätten till fri varulagervärdering för beskattningsåret 1953 bör tillämpas allenast därest utvecklingen visar, att detta är betingat av konjunkturpolitiska skäl. Eftersom det är önskvärt att redan nu förelägga riksdagen förslag till sådan förordning, vill jag framhålla, att jag vid den framtida tidpunkt, då utvecklingen under år 1953 kan med större säkerhet be-

dömas, kommer att överväga huruvida det kan befinnas obehövt med särskilda åtgärder mot spekulativa lagerökningar. Skulle övervägandet leda härtill kommer jag att förorda att riksdagen förelägges förslag till förordningens upphävande.”

Investeringskonto för skog

I en proposition nr 253 angående utlämnande av stödlån till jordbrukare, som år 1952 tillfogats betydande skördeskador, har jordbruksministern anfört bl. a. följande rörande lagstiftningen om investeringskonto för skog.

”I detta sammanhang kan jag redan nu nämna, att jag under hand inhämtat, att chefen för finansdepartementet har för avsikt att föreslå, att Kungl. Maj:t — med stöd av bemyndigandet i 9 § lagen om investeringskonto för skog — skall förordna att skyldighet att göra insättning å dylikt konto icke skall föreligga för jordbrukare, som ingivit ansökan om stödlån och enligt lantbruksnämndens beprövande är i behov av ekonomiskt bistånd. Befrielsen från insättningsskyldighet skall dock icke avse sådana fall, då det belopp, som skall insättas å investeringskonto, avsevärt överstiger det belopp, som kan komma i fråga som stödlån. För att sätta lantbruksnämnden i tillfälle att pröva, om förutsättning för befrielse är för handen, skall låneansökan innehålla uppgift om storleken av det belopp, lånesökanden är skyldig insätta på investeringskonto. Då insättning i regel skall vara verkställd senast den 15 februari 1953 förutsättes, att lantbruksnämnden före den 10 samma månad åtminstone preliminärt prövat de inkomna låneansökningarna. Lånesökande, som befunnits uppfylla villkoren för befrielse från insättningsskyldigheten, skall ofördröjligen underrättas därom. Senast den 15 februari 1953 skall lantbruksnämnden vidare till länsstyrelsen insända förteckning över samtliga jordbrukare, som erhållit sådan befrielse. Länsstyrelsen skall i sin tur underrätta taxeringsnämnden i vederbörande hemortskommun om befrielse.”